

BLUDNÝ KRUH MATIČNÍHO DOMU V OPAVĚ

Jak průběžně informujeme všechny členy Matice slezské i širokou veřejnost, Matice slezská, přesněji opavská pobočka Matice slezské se v poslední době potýká s problémy spojenými s Matičním domem, který v roce 1880 koupila její předchůdkyně, Matice opavská, jako své sídlo. K původní jedné budově postupně přikoupila vedlejší budovy, které dnes tvoří celý velký komplex zvaný Matiční dům, situovaný na ulicích Matiční a Rybí trh a zasahující do Dvořákových sadů. Protože do konce roku 1950 platila tzv. superficiální zásada, jejíž podstata spočívá v tom, že stavba je součástí pozemku, byly pozemky pod těmito budovami logicky nedílnou součástí těchto budov, a tudíž i v řádném vlastnictví Matice opavské. V prostorách Matičního domu se uskutečňovaly události, které dnes tvoří významnou část dějin Opavy minulého století – hrála se zde česká divadelní představení, pořádaly koncerty, přednášky, kulturní večery, plesy, věhlasné matiční dny, schůze a různá jednání, byla zde Matiční a později i veřejná knihovna, Muzeum Matice opavské, loutkové divadlo. Matiční dům se stal srdcem i tepnou českého života v západním Slezsku. (Snad dnes tomu mnohý obyvatel Opavy ani nebude věřit, ale skutečnost, že na všestrannou činnost české menšiny v Opavě tento dům téměř postačoval, dokumentuje to, jak malá tato menšina byla.) Zlom přišel až v roce 1938, kdy funkcionáři Matice opavské a také její pracovníci a aktivní členové museli narychlo opustit Matiční dům a město, aby se zachránili před nacisty. Matice přestala existovat, majetek byl zlikvidován, Matiční dům zabaven.

Po osvobození Opavy a Slezska funkcionáři, kteří přežili a vrátili se zpět, znovu obnovili činnost Matice opavské a poničený Matiční dům byl opraven, aby opět zaujal významné postavení v životě města, nyní již českého. Ale přišel únor 1948, který ukončil existenci Matice opavské. Matiční dům připadl „všemu lidu“ a postupně sloužil k nejrůznějším účelům. Budova, která postupně chátrala a měnila svůj vzhled, nebyla vrácena původnímu majiteli ani v roce 1968, kdy na krátké čtyřleté období Matice – již jako slezská - opět obnovila svou činnost. Teprve v roce 1989 se zdálo, že změny, které tento rok přinesl, odstranily letitou nespravedlivost. Město Opava vrátilo dům Matici slezské, která velkým nákladem odstranila jeho havarijní stav a později v letech 2008 – 2009 mu také rozsáhlou renovací fasády navrátila podobu někdejšího měšťanského domu.

Zdálo by se tedy, že „konec dobrý, všechno dobré“. Bohužel tomu tak ani zdaleka není. Zatímco budovy Matičního domu byly v roce 1990 Matici vráceny na základě hospodářské smlouvy o převodu vlastnictví, pozemky byly jinou hospodářskou smlouvou z téhož roku odevzdány do jejího trvalého užívání. A jak to v našich zemích chodí, spravedlnost není vždycky spravedlivá a trvalost není trvalá. Trvalé užívání se změnou legislativy jakoby mávnutím kouzelného proutku změnilo na dočasnou výpůjčku, která definitivně skončila 1. lednem 2015. I když novým občanským zákoníkem se v roce 2014 do našich zemí opět vrátila staronová superficiální zásada, Matici slezské to zpět k pozemkům pod jejími budovami jako jejich nedílné součásti nepomohlo. Navzdory tomu, že se jedná o historický majetek Matice, který navíc Matice nemůže neužívat (copak lze sbalit budovy a přemístit je jinam, na jiné pozemky?), pozemky jsou dnes ve vlastnictví České republiky a Matice musí platit vysoké nájemné. Toto nájemné se neustále navyšuje (v roce 2017 činilo 89 940 Kč, v roce 2018 pak 92 189 Kč a na rok 2019 bylo navýšeno již na 94 125 Kč) a k tomu navíc musí Matice státu zaplatit dluh ve výši 148 347 Kč za tzv. bezesmluvní užívání v období od ledna 2015 do srpna 2016. Tímto však trampoty spojené s Matičním domem zdaleka nekončí! Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových Matici sdělil, že dluží státu částku 9 479 017 Kč jako poměrnou část investičních nákladů vložených v roce 1995 do rekonstrukce Matičního domu, které měly být započteny oproti nájemnému dvou tehdy státních organizací působících pod Školským úřadem v Opavě - Pedagogicko-psychologické poradny Opava a Zařízení školního stravování. Jinými slovy, tyto dvě organizace si měly investici státu vloženou do Matičního domu „odbydlovat“, a to až do roku 2021. V čem je tedy problém, když víme, že obě tyto instituce stále v Matičním domě sídlí? Důvod se zdá téměř neuvěřitelný: od roku 2001, kdy zanikl Školský úřad v Opavě a obě tyto instituce přešly ze státu pod kraj, dle názoru Ministerstva financí již nedochází k zápočtu nájemného ve prospěch STÁTNÍCH organizací, ale KRAJSKÝCH, a tudíž se nenaplnuje původní dohoda. A tak, přestože v Matičním domě stále sídlí ty stejné organizace jako v roce 1995 a Matice žádnou smlouvu neporušila, je náhle z Matice mnohamilionový dlužník! I přes uplatněnou námitku promlčení tohoto dluhu, která byla jedinou cestou jak se

vyhnout placení, tento dluh nezaniká a Matice je tak již napořád dlužníkem státu.

Máte pocit, že už toho bylo dost? Čtěte dál! V souvislosti se zmiňovanou investicí bylo v roce 1996 zřízeno věcné břemeno a předkupní právo k budovám Matičního domu ve prospěch Školského úřadu v Opavě jako záruka vložené státní investice. Přestože Školský úřad zanikl k 31. prosinci 2000, do dnešního dne jsou výše uvedená práva k budovám stále v katastru nemovitostí zapsána a Matice se marně snaží o jejich vymazání. Navrhovatelem na výmaz práv v katastru nemovitostí musí být totiž v první řadě subjekt, v jehož prospěch jsou práva zapsána – v našem případě tedy Školský úřad v Opavě. I když tato instituce zanikla již před 18 lety, a to bez právního nástupce, jak písemně potvrdil Úřad pro zastupování ve věcech majetkových, výmaz není možné provést, protože není jasné, kdo vlastně má být tím navrhovatelem, a pracovníci Katastrálního úřadu odepřeli Matici poradit jak v tomto specifickém případě postupovat. Důsledkem toho všeho je, že Matice nemůže se svými budovami volně nakládat a nemůže je např. ani dát do zástavy bance, pokud by si chtěla vzít úvěr pro znovukoupení svých pozemků, na kterých tyto budovy stojí. Bludný kruh se uzavřel a není jasné jak z něj ven!

Ing. Jana Novotná Galuszková
předsedkyně Matice slezské, pobočného spolku v Opavě